

Endometriose

Hvorfor

Mette Nyegaard

Professor i Personlig Medicin
Institut for Medicin og Sundhedsteknologi
Aalborg Universitet

Afdelingschef for Medfødte Sygdomme
Statens Serum Institut

STATENS
SERUM
INSTITUT

AALBORG
UNIVERSITY

Tanke eksperiment

Tænk hvis diabetes forskning i
Danmark blev varetaget primært
af diabetes patienterne selv

Tanke eksperiment

Sådan er situationen langt

hen ad vejen for

endometriose

Hvorfor opstår endometriose

Tre teorier om hvorfor

Baglæns menstruation

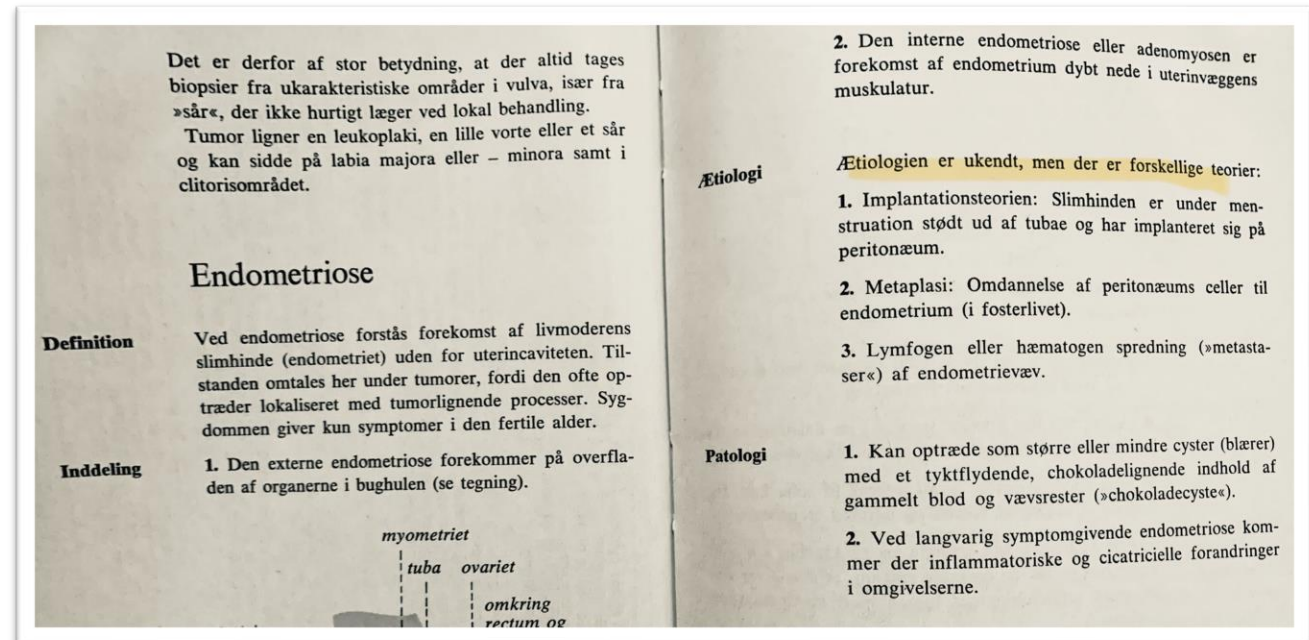

Rest fra fostertilstanden

Blindt immunforsvar

Vi ved det ikke

Vi er ikke er blevet meget klogere på 50 år

Hvad er problemet

Hvad er problemet

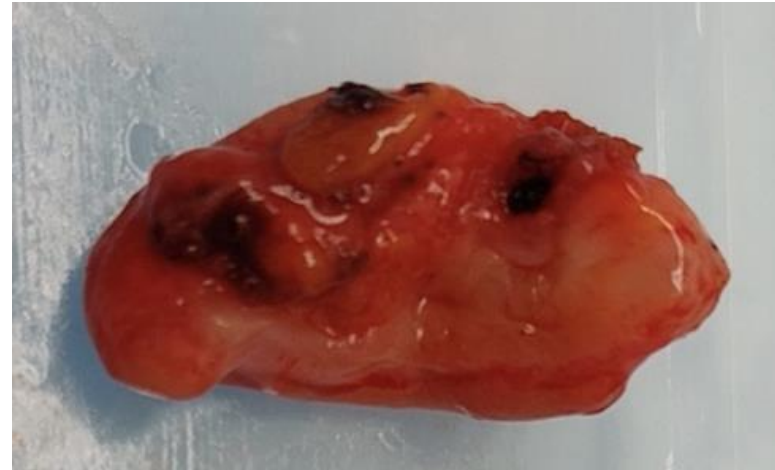
(1) Der er for lidt forskning mekanismen

Endometriose er **biologi** – og skal tilgås videnskabeligt

Det er ikke bare
udvidede
menstruationssmerter

Bortopereret tarmvæg fyldt med
dybt infiltrerende endometriose.
Aarhus University Hospital

Ligesom man tilgik brystkræft videnskabeligt

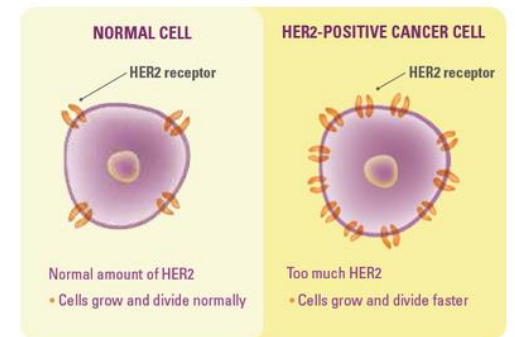
Engang troede man at brystkræft skyldtes

- BHer
- Abort
- Deodorant

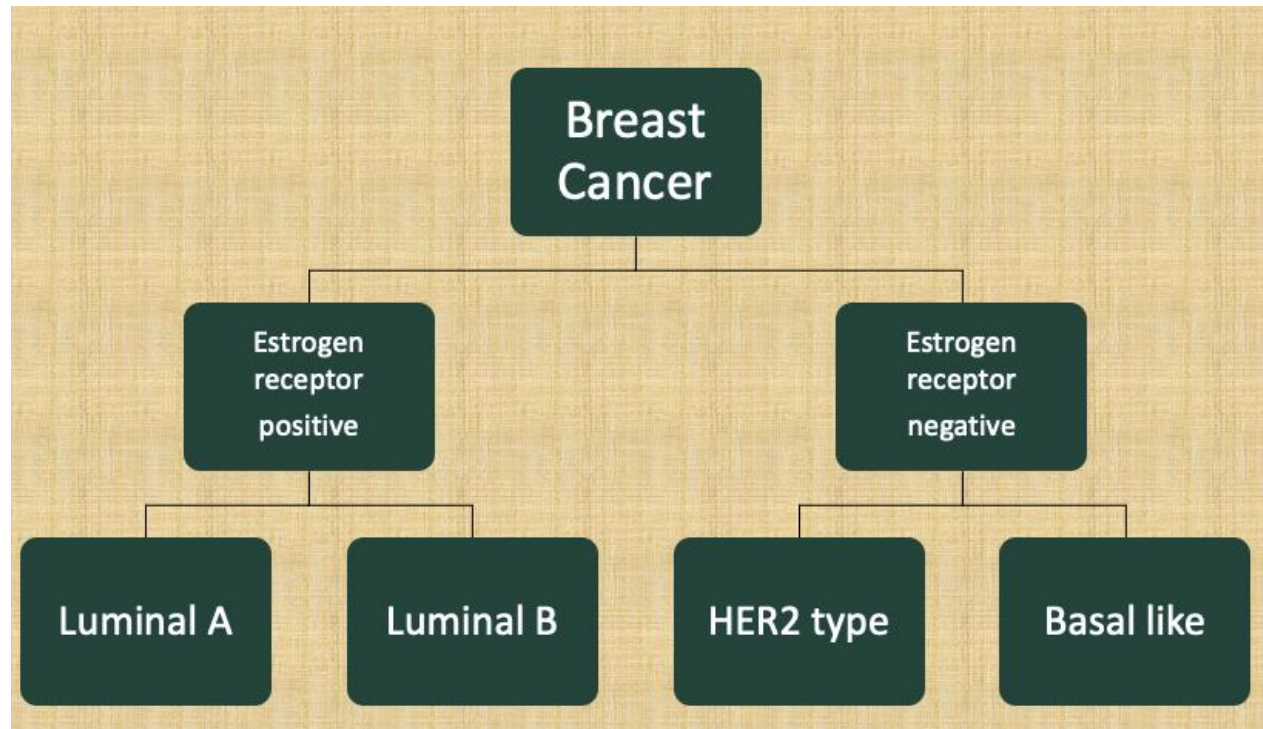
Så tog man en **videnskabelig** tilgang til brystkræft – undersøgte kræftvævet og koblede til patientdata

- I 1980erne opdagede man et særligt molekyle HER2 – særlig aggressiv subklasse
- I 1990erne opdagede man to stærke brystkræftgener – BRCA1 og BRCA2
- I 2000 kom der molekylært portræt

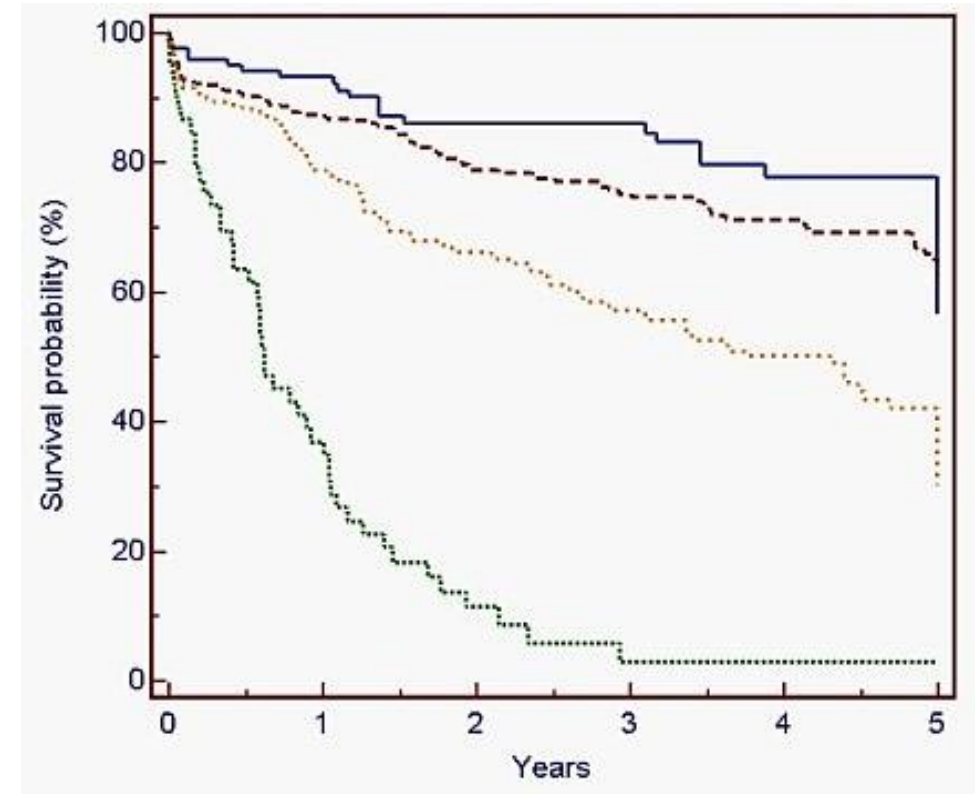

Idag kender man undertyperne af brystkræft

Forskellig prognose
Forskellig risikofaktorer
Forskellig behandling

Hvad er problemet

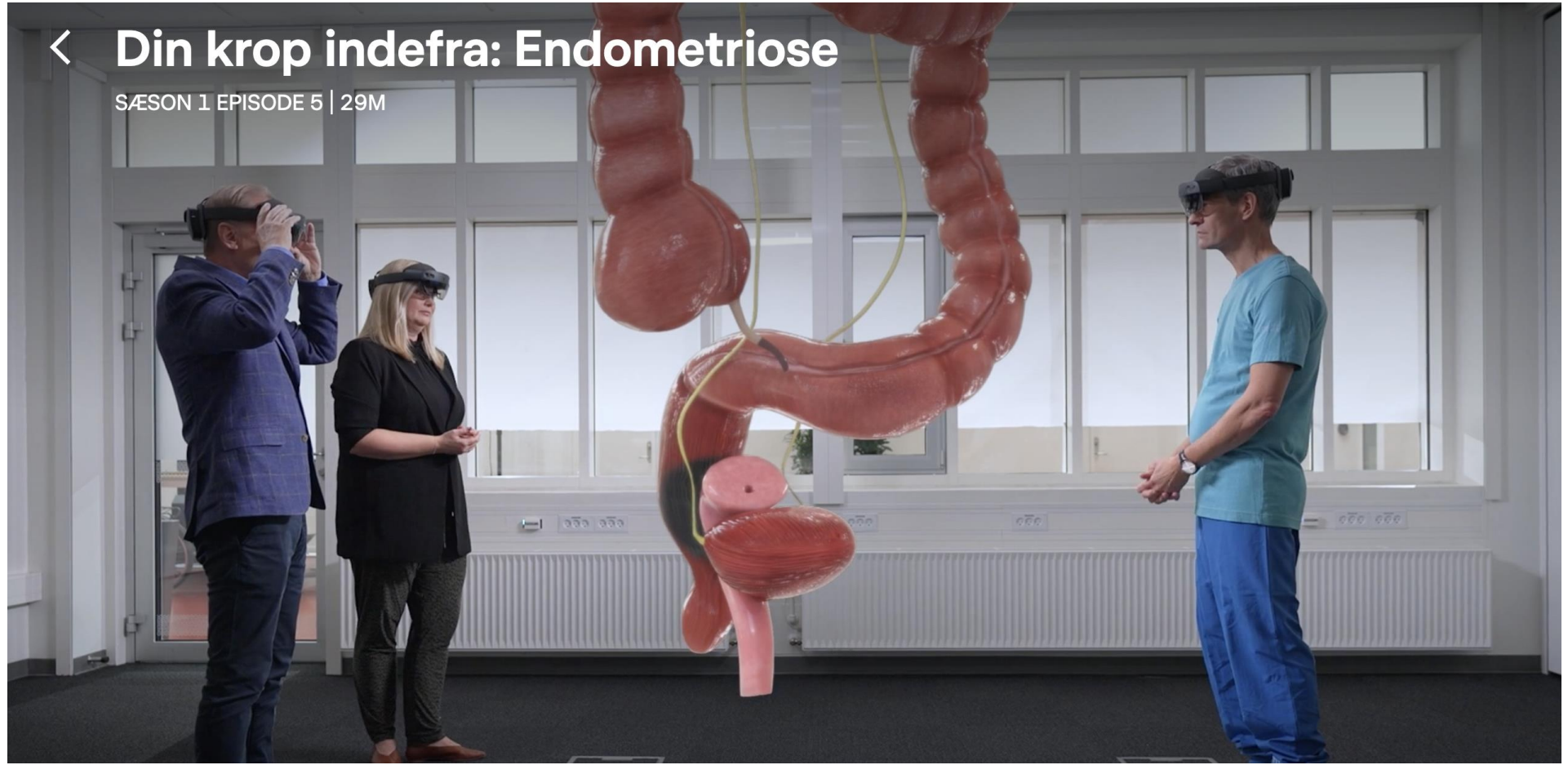
(1) Der er for lidt forskning mekanismen

(2) Nøglen skal findes i vævet – som vi smider ud

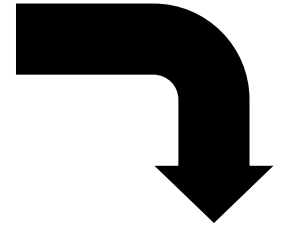

< Din krop indefra: Endometriose

SÆSON 1 EPISODE 5 | 29M

Endometriose er biologi

Hvad er problemet

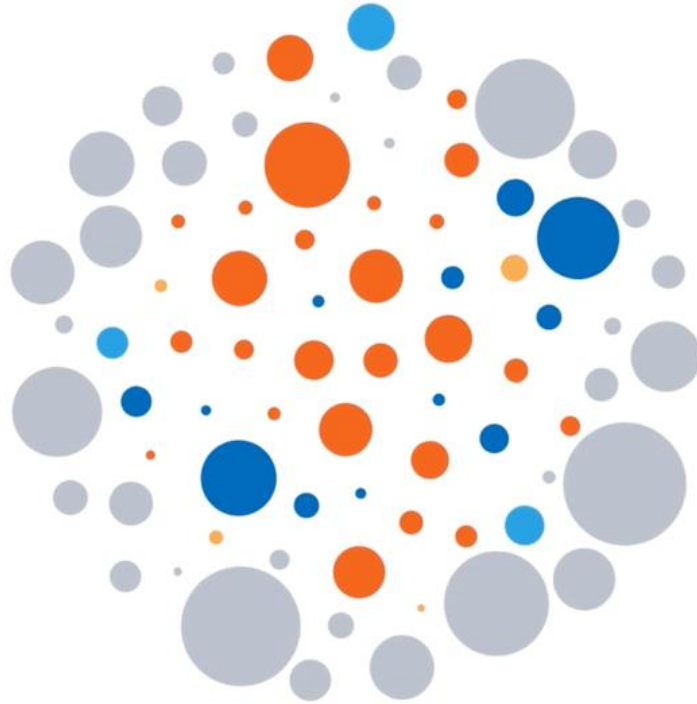
- (1) Der er for lidt forskning mekanismen
- (2) Vi smider nøglen i skraldespanden

Hvad er problemet

- (1) Der er for lidt forskning mekanismen
- (2) Vi smider nøglen i skraldespanden
- (3) Videnskabelige miljø sårbart - *underfunding*

Women's health research lacks funding – these charts show how

Conditions that affect women more than men garner less funding.
But boosting investment could reap big rewards.

By Kerri Smith
03 May 2023

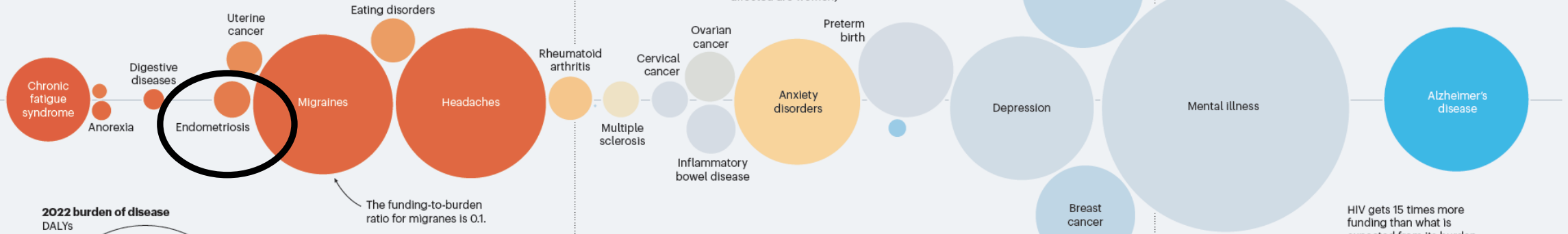
UNEQUAL TOLL

An analysis of data from the US National Institutes of Health (NIH), which spent US\$45 billion on biomedical research in 2022, shows that many diseases that affect more women than men are underfunded compared with how

much disability and death they cause — measured in disability-adjusted life years (DALYs). If funding were determined only by the burden of each disease, the circles below would all be the same colour.

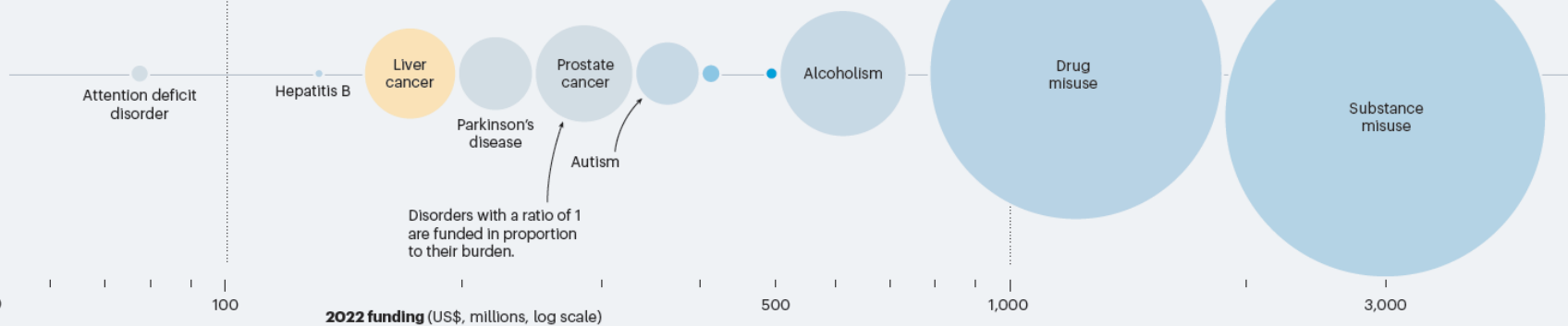
FEMALE-DOMINANT DISEASES

(at least 60% of those affected are women)

MALE-DOMINANT DISEASES

(at least 60% of those affected are men)

HIV gets 15 times more funding than what is expected from its burden.

2022 burden of disease DALYs

5 million
1 million
100,000

Ratio of funding relative to burden of each disease

Under-funded 0 1 15 Over-funded

2022 funding (US\$, millions, log scale)

Underfunded

Overfunded

Ender 2024

Hvad kan vi gøre

Hvad kan vi gøre

- (1) Fokus på **mekanisme** med nyeste teknologier
- (2) Samle **rigtigt meget væv** - og klinisk information
- (3) Investering – **data og miljø**

Nyeste teknologi – fra smoothie til pie

Normal
"bulk"

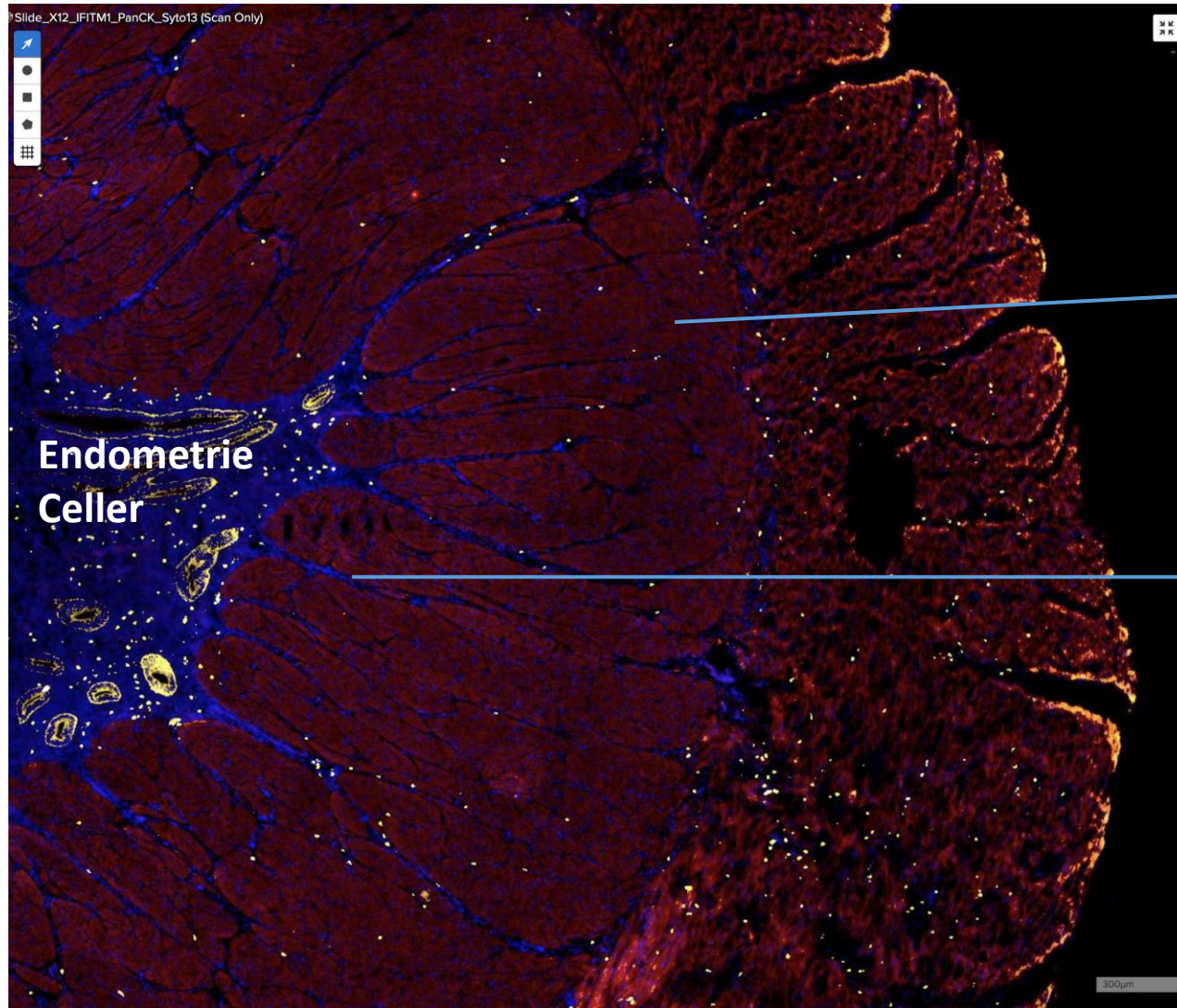

Enkelt celle
sekventering

Spatial
transcriptomics

Hvordan ser endometriose ud med “pie teknologien”

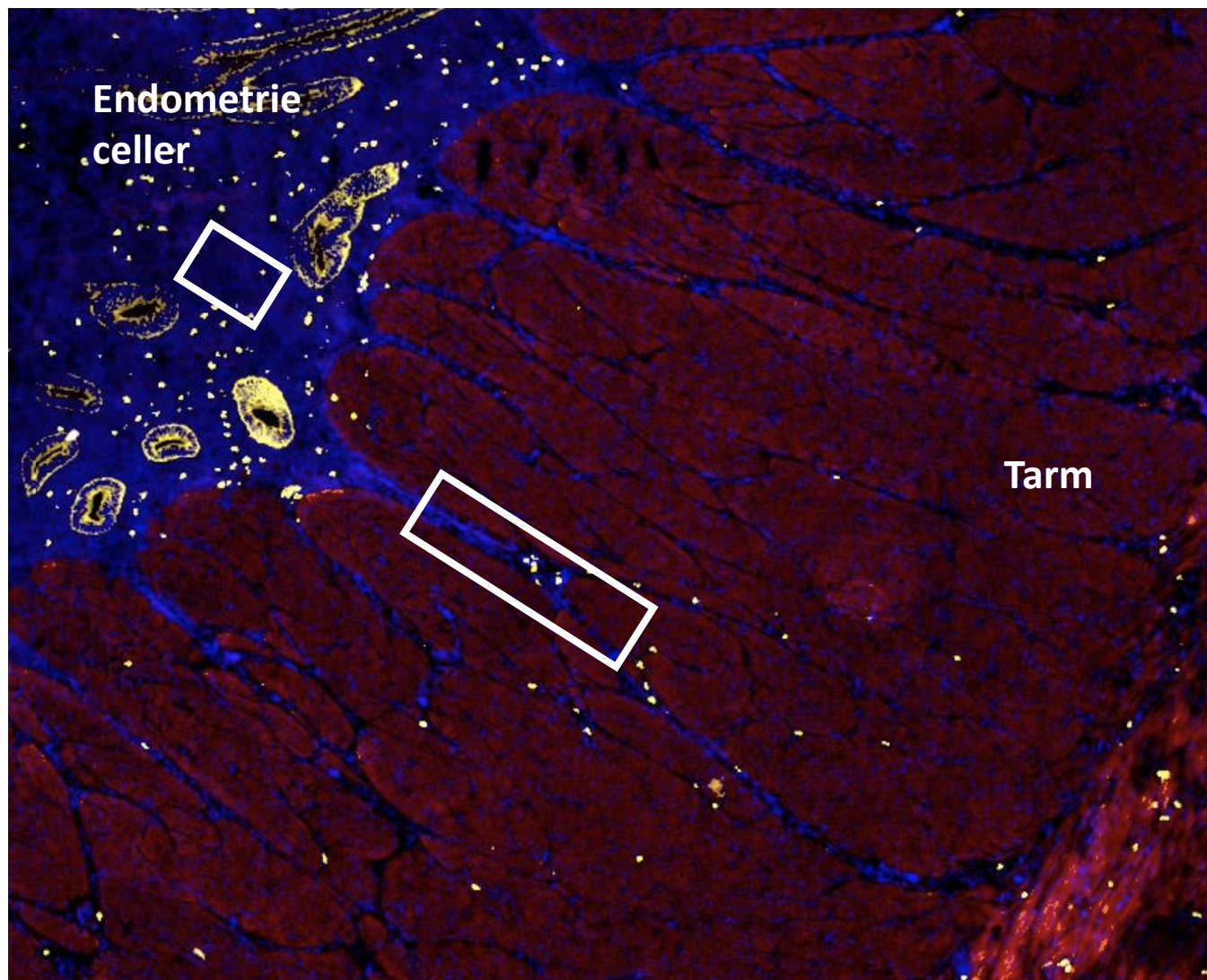

👤 Normale tarmcelle (røde)

👹 Invasive celler (blå og gule)

Under mikroskop har endometriose lighedstegn med cancer

Vi kan aflæse endometriosisens molekylære portræt

Subtyper

👉 hvordan hænger molekylære portræt sammen med kliniske data (skal bruge mange)

Hvad sker der i "krigszonen"

👉 hvilke våben bruger de invasive celler til at trænge frem

👉 hvilke celler har kommandoen

👉 hvilket våben har de normale celler til forsvar

Alle tre ting skal være på plads

(1) Teknologi

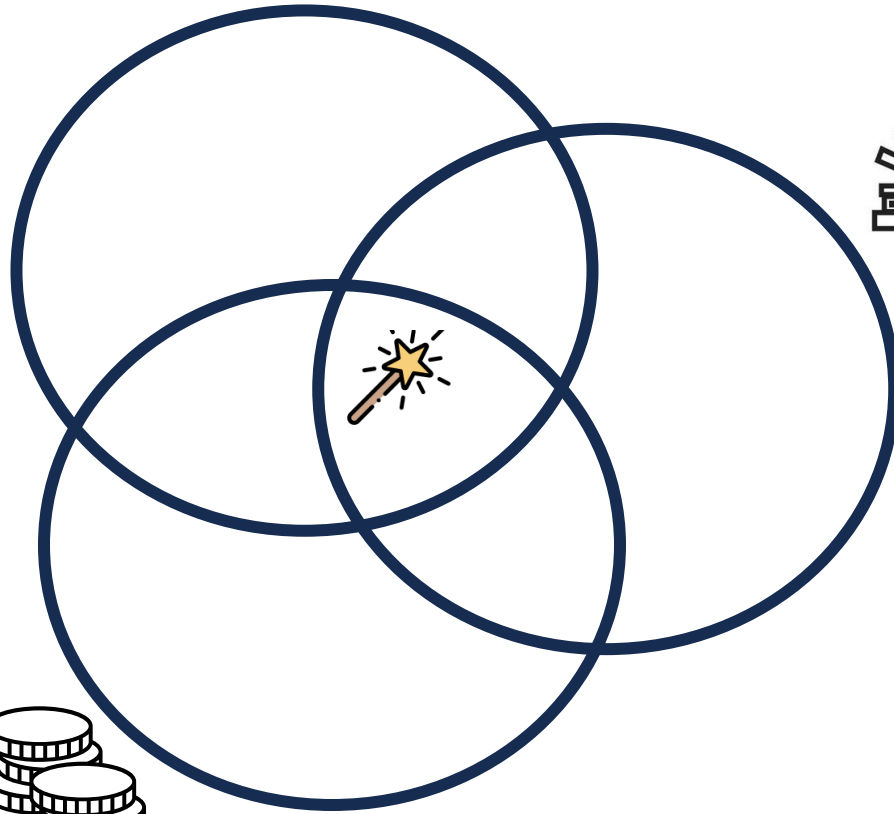
(2) Væv og patient information

(3) Målrettet investering

Biobanker
Væv og patient data
på ti-tusindvis af patienter

Nyeste
teknologier

Målrettet investering i
data og opbyggelse
videnskabeligt miljø

Der er behov for en hurtig målrettet investering

